

TALE

Samrådstale om stigende fattigdom på baggrund af ny fattigdomsindikator

J.nr. 2018-7413

Samrådsspørgsmål AE

Hvilke initiativer vil ministeren iværksætte i lyset af, at andelen af fattige kontanthjælpsmodtagere er steget fra 33,6 pct. i 2015 til 38,8 pct. i 2016 og 44,7 pct. i 2017? Der henvises til Danmarks Statistik, Statistikbanken <http://www.statistikbanken.dk/2435>.

Samrådsspørgsmål AF

Hvilke årsager vurderer ministeren, at der er til, at andelen af fattige kontanthjælpsmodtagere er steget fra 33,6 pct. i 2015 til 38,8 pct. i 2016 og 44,7 pct. i 2017?

Tak for det. Og tak for lejligheden til at være i samråd om det her tema, som jo også tidligere har været diskuteret her i Beskæftigelsesudvalget.

Det her samråd i dag handler jo om kontanthjælpsmodtagere og Danmarks Statistiks såkaldte fattigdomsindikatorer.

Danmarks Statistik har opstillet tre forskellige fattigdomsindikatorer. Én af dem er andelen af kontanthjælpsmodtagere i lavindkomstgruppen, som tallene i de to spørgsmål AE og AF refererer til.

Ifølge opgørelsen defineres man som fattig, hvis man et enkelt år har en indkomst, der ligger under 50 procent af medianindkomsten. Og medianindkomsten – blot for at gøre det tydeligt – er det be-

løb, hvor halvdelen af befolkningen har en lavere indkomst og halvdelen en højere indkomst.

Lad mig starte med at slå fast, at jeg ikke mener, at folk per definition er fattige, hvis de et enkelt år har en indkomst, der ligger under halvdelen af medianindkomsten.

Regeringens holdning til en fattigdomsgrænse har ikke ændret sig, siden vi afskaffede den tidligere regerings fattigdomsgrænse.

Vi anerkender ikke en fast grænse for økonomisk fattigdom. Vi mener fortsat, at det er for snævert og firkantet at se på, om indkomsten ligger over eller under en bestemt *teknisk* defineret grænse i en given periode.

For det første er der tale om en relativ indkomstgrænse. Det betyder, at grænsen for, hvornår man er fattig, alene afhænger af, hvordan den samlede indkomstfordeling er i samfundet.

Den siger altså ikke noget om, hvorvidt der er personer, som har utilstrækkelige forbrugsmuligheder.

For det andet indfanger opgørelsen ikke den dynamik og store fleksibilitet, der i høj grad er på det danske arbejdsmarked i de her år, hvor flere og

flere heldigvis kommer i job – og for den sags skyld også flere og flere skifter job.

For det tredje indgår formue ikke i opgørelsen.

For det fjerde – og det femte – indeholder indikatoren studerende og selvstændige, der begge kan have udsigt til en større fremgang i deres indkomst.

Og sådan kunne jeg nævne andre indvendinger i forhold til den opgørelse af fattige, som ligger til grund for samrådet.

Ifølge Danmarks Statistik kan indikatorerne da heller ikke ses som endegyldige definitioner af, hvad fattigdom er i Danmark. De er snarere værktøjer til at følge en udvikling. Som Danmark Statistik derfor gør opmærksom på, skal man også være meget varsom med at tolke for hårdt på tallene.

I stedet for at fokusere på tal, der ikke siger noget om fattigdom, har regeringen fokus på, at flere kommer i beskæftigelse. For uanset hvordan man vender og drejer tallene, så er den bedste vej ud af en situation med lav indkomst at få et arbejde.

Jeg har også med glæde noteret mig, at fx formanden for Dansk Metal, Claus Jensen, jo har udtalt, at der bliver skabt masser af arbejdspladser, og at

uligheden på arbejdsmarkedet andre steder i verden slet ikke kan sammenlignes med Danmark.

Det, synes jeg, på mange måder er enormt kloge ord.

Claus Jensen nævner også, at det er klart, at når vi flytter folk væk fra kontanthjælp og over i job, vil de alt andet lige have det bedre.

Jeg er så enig, som jeg overhovedet kan udtrykke det. Det kan være altafgørende for et menneskes livssituation – og er altafgørende – at få et job. Og det handler selvfølgelig ikke kun om økonomi, men om så meget andet.

Dét at have noget at stå op til. Dét at opleve, at man bidrager med noget, som andre har brug for, og man får en belønning i forhold til en løncheck. At man er en del af et større fællesskab – det, som jeg jo kalder det arbejdende fællesskab. Og ikke mindst: At man bliver en god rollemodel for ens børn. Det er lige præcist det, der gør en forskel.

Derfor handler regeringens politik grundlæggende også om, at der skal være et økonomisk incitament til at tage sig et arbejde – samtidig med, at der skal være et rimeligt forsørgelsesgrundlag for dem, der ikke måtte have et arbejde.

Det understøtter vi med integrationsydelsen, kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, der giver en klar økonomisk gevinst ved at tage et job med selv et lavt timeantal.

Samtidig har et typisk ægtepar over 30 år på kontanthjælp med to børn cirka 15.100 kr. til rådighed om måneden, når blandt andet skat og boligudgifter er betalt. Det, synes jeg, er et rimeligt beløb, som man godt kan leve for.

Heldigvis er der flere, som er blevet en del af arbejdsfællesskabet de seneste år.

Alene i november 2018 kom der 3.200 flere private job. Og ser man tilbage på et vilkårligt år, men lad mig tage sommeren 2015, så er der jo skabt næsten 160.000 flere private job.

Antallet af personer i kontanthjælpssystemet er samtidig faldet kraftigt. Alene siden april 2016 og frem til september 2018 er antallet af kontanthjælpsmodtagere faldet med 31.100 fuldtidspersoner. Faldet her udgør små 20 procent.

Der er også flere, som er begyndt at arbejde ved siden af deres ydelse.

Det tyder på, at mange indretter sig og tilpasser sig reglerne og tager de småjob, de kan få. Et job med

få timer om ugen kan jo netop være en god trædesten til at få en mere varig tilknytning til arbejdsmarkedet – og dermed også være med til at forsørge sig selv.

Det er på alle måder en positiv udvikling – uanset hvad årsagen så er.

Det er vigtigt at have fokus på, at kontanthjælp er og skal være et midlertidigt forsørgelsesgrundlag.

Derfor er det også vigtigt, at vi understøtter, at borgere på kontanthjælp får den hjælp, der skal til for at komme videre, for at få et liv med arbejde og dermed også en højere indkomst.

Vi skal udnytte opsvinget til at få alle med. Det giver en unik mulighed for at få flere fra offentlig forsørgelse og i beskæftigelse. Og det har, som jeg også har givet udtryk for tidligere, min absolut fulde opmærksomhed.

Det er også blandt andet baggrunden for, at regeringen sammen med satspuljepartierne har afsat en kvart milliard – eller de her 260 millioner kroner – til at gennemføre en særlig indsats for udsatte borgere, der har været mere end fem år i kontanthjælpssystemet.

Målet med den her indsats, som hedder ”Flere skal med”, er todelt.

For det første skal kommunerne afklare borgerne. Kommunerne skal sikre sig, at borgerne modtager den rigtige hjælp – og ikke er langtidsparkeret på kontanthjælp, hvis de i virkeligheden er i målgruppen for fleksjob, ressourceforløb eller sågar førtidspension.

Dernæst skal kommunerne give borgerne, der er tilbage i indsatsgruppen, en virksomhedsrettet indsats og individuel støtte. Sigtet er, at de opnår helt eller delvist fodfæste på arbejdsmarkedet.

Erfaringerne med ”Flere skal med” er også todelt. Desværre har det jo vist sig, at hver tredje borger vurderes at være i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob og førtidspension.

Det er på mange måder en falliterklæring og jo også et wake-up call til landets kommuner.

Det har aldrig været meningen, at borgere skal langtidsparkeres på kontanthjælp – og slet ikke, hvis de har så komplekse udfordringer, der betyder, at de har brug for en helt anden type hjælp. Det er kommunernes ansvar at visitere borgerne korrekt, så de får den rigtige hjælp.

Når det er sagt, så er det også værd at fremhæve de positive resultater.

Ved udgangen af oktober var cirka 60 procent af de borgere, der ikke hører hjemme i kontant-hjælpssystemet, allerede overgået til andre ydelser – fortrinsvist fleksjob, ledighedsydelse, ressourceforløb og førtidspension.

Desuden er kommunerne godt i gang at hjælpe borgerne i indsatsgruppen videre.

Ni ud af ti har fået en personlig jobformidler. Hver tredje er i virksomhedsforløb eller har ordinære timer, og næsten hver tiende er kommet i ustøttet beskæftigelse, uddannelse eller fleksjob.

Det, synes jeg, på mange måder er et flot resultat, som jo også skal ses i lyset af, at der er tale om borgere, som har været mere end fem år i kontant-hjælpssystemet.

Læren er, meget banal, at det kan lade sig gøre at flytte folk fra langvarig forsørgelse og ind på arbejdsmarkedet. Og at man ikke på nogen måde skal opgive nogen.

Det er også årsagen til, at regeringen sammen med satspuljepartierne har afsat en samlet ramme på 165 millioner kroner til det initiativ, som hedder

”Flere skal med II”, hvor hovedformålet er at udbrede de gode erfaringer til, at flere udsatte og syge borgere får den hjælp, de skal have i kontanthjælpssystemet.

Ikke mindst i det lys er kommunernes manglende indsats overfor blandt andre kontanthjælpsmodtagere helt uacceptabel.

Derfor har jeg – som I er orienteret om flere gange – sat en stribe initiativer i gang for at sikre, at kommunerne giver deres borgere en indsats. Senest med benchmarking – opgørelsen – af kommunernes resultater.

Det er klart, at jeg er ekstra opmærksom på området nu, hvor vi også med den nye LAB lovgivning kommer til at give kommunerne mere frihed til at give borgere den bedst mulige indsats.

Det gælder ikke kun indsatsen, men også jobsøgningen, som desværre har vist sig at være alt for lav blandt jobparate kontanthjælpsmodtagere. Det er helt uacceptabelt, at knap 30 procent af de jobparate kontanthjælpsmodtagere ikke har registreret nogen jobsøgning i september måned sidste år.

Større frihed skal på ingen måder være en fribillet for kommunerne til at lade være med at lave en

indsats overfor deres borgere. Med frihed følger ansvar.

Det har jeg slået fast utallige gange. Også over for landets kommuner. Derfor følger jeg – sammen med aftalepartierne bag forenklingen af beskæftigelsesindsatsen – kommunernes resultater tæt, og også indsatserne.

Jeg vil også gerne fremhæve aftalen om klare og konsekvente sanktioner, som faldt på plads i november måned 2018.

Modtager man kontanthjælp, og kan man arbejde, så skal man også stå til rådighed for det danske arbejdsmarked. Det betyder, at man skal tage imod hjælp til at komme i job.

Jeg vil på ingen måde skære alle over en kam. Men der er – efter min opfattelse – ingen tvivl om, at der er nogen, der ikke altid møder frem til et praktikophold i en virksomhed eller til en samtale i jobcentret.

Vi har også set eksempler på, at ledige siger nej til et anvist jobtilbud, som jobcentret ellers vurderer, de kan varetage. Det går ikke.

Derfor skal der være hurtigere og mere konsekvent afregning for ledige, der kan – men ikke vil.

I aftalen har vi selvfølgelig også lagt vægt på, at kommunerne skal tage de nødvendige hensyn til udsatte borgere. Og på mange måder har vi faktisk gjort reglerne mere forståelige for netop den her gruppe af borgere.

Lad mig til sidst kort samle op. Regeringen har sat en række initiativer i værk for at skabe bedre rammer for at få ledige i kontanthjælpssystemet i arbejde. Nu er det i høj grad op til kommunerne at fylde rammerne ud. Og jeg har selvfølgelig høje forventninger til landets kommuner.

Det bedste man kan gøre for mennesker, er, at de får noget at stå op til. At børn oplever, at deres forældre er i arbejde og ikke på offentlig forsørgelse.

Derfor skal det kunne betale sig at arbejde. Kontanthjælp skal ikke være en langvarig forsørgelsesydelse, som familier skal indrette sig efter og leve på i årevis.

Zoomer vi ind på tallene om børn med forældre i kontanthjælpssystemet, er der heldigvis gode nyheder at fortælle. For fra april 2016 til august 2018 er der godt 62.700 børn, som lever i familier, hvor én eller begge forældre har forladt kontanthjælpssystemet, og som ikke er vendt tilbage til systemet i august måned 2018. Af de børn har 31 procent

forældre, som er afgået til job, mens 28 procent har forældre, som er afgået til uddannelse.

I samme periode er der godt 23.500 børn, som lever i familier, hvor én eller begge forældre er tilgået kontanthjælpssystemet uden at være afgået igen august 2018.

Altså er der langt flere børn, som nu lever i familier, der har forladt kontanthjælpssystemet, end der er kommet til. Og det er jo en ganske anden fortælling end de tal, der ligger til grund for samrådet.

Og jo noget, som man kun bliver glad for. Netop at der er en klar forskel på, hvor mange der går ind i kontanthjælpssystemet, og hvor mange der så går ud.

Regeringens holdning har været klar fra første dag. Og derfor glæder det mig også, at vi ser en sund økonomi i Danmark, hvor der bliver skabt flere og flere arbejdspladser. Og der er ikke nogen tvivl om, at det er det, som regeringen vil fortsætte med at gøre, så lang tid vi måtte have regeringsmagten.